

DATS

DATS
LANDSFORENINGEN FOR
DRAMATISK VIRKSOMHED

RAMPELYSET
TEATERMAGASIN
TEMA: LYD OG SCENEKUNST

JAN
2017

INDHOLD:

TEMA: LYD OG SCENEKUNST 11

LYDDRAMATIK I UNDERVISNINGEN 12
AF ASTRID MARIE LAKJER

DET BEGYNDER MED LYDEN... 14
AF MORTEN AAGAARD

TEATER DIREKTE IND I ØREGANGEN 16
AF MARLENE KEJSER

NATURLIG LYD I NATURLIGE OMGIVELSER 20
AF PETER RAFN DAHM

DET BØR DU LYTTE TIL - BLIV INSPIRERET AF LYD 22

FLYD - FESTIVAL FOR LYDDRAMATIK 23

NORDEUROPEISK SHORTPLAYFESTIVAL PÅ FÆRØERNE 24
AF MORTEN HOVMAN

BILLEDSEKIE - SHORTPLAYFESTIVAL PÅ FÆRØERNE 26

ARTIKLER

TEATERSTYKKER SKAL SES I - BOGREOLEN! 6
AF MORTEN HOVMAN

KOMMENTAR: SES VI I LUFTHAVNEN? 28
AF MARIA LAUMARK

FASTE SPALTER

VELKOMMEN 3

KORT NYT 4

PORTRÆT: GUNHILD BRETHVAD 8
AF LENE GRØNBORG POULSEN

BOGOMTALER

DEN LILLE KUNSTNERSJÆL - AF GUNHILD BRETHVAD 30
AF CHRISTIAN RATHJE

Forsidebillede: Soltis Lajos Theatre "Dreameaters".
Foto: Peter Rafn Dahm

HOTTRYK
BRUNDE VEST 14A • 6230 RØDEKRO
TLF. 7466 6431 • WWW.HOTTRYK.DK

RAMPELYSET - Januar 2017.
Udgivet af DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed. ISSN 0107 1882
REDAKTIONENS ADRESSE: Jernbanegade 5, 6230 Rødekro, dats@dats.com
REDAKTION: Lene Grønberg Poulsen (red.), Morten Hovman, Peter Rafn Dahm, Astrid Lakjer, Marie Markvard Andersen og Marlene Kejser
ANNONCER: dats.dorthe@dats.dk,
DESIGN: Annie Hjort Hansen og Lene Grønberg Poulsen
TRYKT HOS: Hottryk, Rødekro

GODT NYTÅR TIL ALLE

Vi skriver nu 2017, og her i det nye år udsender vi endnu en version af medlemsmagasinet Rampelyset. Denne gang er temaet **scenekunst og lyd**. Her sætter vi fokus på, hvilken betydning lyden kan have i arbejdet med teater, mens vi også undersøger de mange nye formater, der er opstået indenfor lydteater. Det gamle hørespil, audiodrama og lydvandring har for alvor fået fornyet fokus i de sidste par år, og med en enkel mikrofon eller mobiltelefon er teknologien blevet langt lettere at gå til end tidligere. Måske netop derfor ser vi også i amatør- og vækstlagsteateret en stigning i brugen af audiodramatiske elementer i mange forskellige formater og variationer. I dette nummer af Rampelyset inviterer vi dig med ind i lydens verden og præsenterer dig for forskellige lydprojekter fra hele landet.

Tag for eksempel med på en tur til Ingrid Jespersens Gymnasieskole, hvor underviser **Astrid Marie Lakjer** beretter om et **nytænkende undervisningsforløb med fokus på lydteater** i både teoretiske og praktiske dimensioner (side 12). Der er også inspiration at hente i **Næstved**, hvor **Teatergrup-**

pen Talent-1 af økonomiske årsager måtte tænke nyt og anderledes. Det er der kommet et fint radioteater ud af, hvor fokus er på den gode fortælling. Her udfordrer de publikum til at lukke øjnene og skrue op for den indre biograf (Side 14). Du kan også møde teatermennesket **Nanna Tychsen**, der i sit arbejde med den københavnske teatergruppe **Circonflex** har eksperimenteret meget med lyd. (Side 16) Udenfor tema kan du blandt andet komme med på en **forejse til short-play festival på Færøerne** (side 25), mens sceneinstruktør og teaterkonsulent **Morten Hovman** giver en introduktion til, hvordan du **kan blive bedre til at læse dramatik** på side 6. Endelig stiller vi skarpt på den passionerede instruktør, pædagog og forfatter **Gunhild Brethvad** i et stort portrætinterview på side 8. Gunhild er næsten lige fyldt 70 år, mens hun også er aktuel med nye bøger på Forlaget DRAMA.

Vi håber, at du vil læse med her i bladet og lade dig inspirere af de mange spændende cases.

På vegne af redaktionen
Lene Grønberg Poulsen, redaktør

Auseklis Limbazi Theatre "After Magritte". Foto: Peter Rafn Dahm

KORT NYT

PENGE TIL ILDSJÆL I HERNING

I 2016 vandt Herning prisen Årets AmatørKulturKommune. Herning kommune var indstillet af den lokale teaterildsjæl Kirsten Aastrup. Som én del af konkurrencen er der også en særlig pengepræmie til den person, som har indstillet vinderkommunen. Prisen, på 8000 kroner, er netop blevet uddelt. Pengene skal i lokalområdet bruges til at starte en sanggruppe op, som skal arbejde med musicalsange. Planen er at bearbejde en musical på en ny måde og bruge midlerne til at udvikle dette koncept.

DANSK GRUPPE UDVALGT TIL TO INTERNATIONALE FESTIVALER

Det er en meget spændende forestilling DATS har fået mulighed for at sende på international turné i 2017. Teatergruppen Inkognito skal med deres forestilling "Disintegration" blandt andet optræde på verdensteaterfestivalen i Monaco i august 2017. Festivalen er arrangeret af IATA/AITA, den verdensomspændende organisation for amatørteater. Samme år skal de repræsentere NEATA, den nordeuropæiske afdeling af AITA/IATA, på den såkaldte CEC-festival i Tyumen i Sibirien, Rusland. Stykket "Inkognito" handler om de to hovedpersoner Mina og Dion, som begge kæmper med at være fanget i egen krop. I den enes stræben efter det androgyne og den andens efter det asekuelle, mander de sig sammen op og forsøger at starte livet på en ny måde.

VIL DU MED PÅ EN INTERNATIONAL TEATERLEJR FOR UNGE I AALBORG?

Er du mellem 15 og 18 år - og kunne du tænke dig at bruge to uger på en international teaterlejr? EDE-RED (European Drama Encounters – Rencontres Européennes de Drama) er et europæisk samarbejde til fordel for børn og unge, der mødes i et teaterfællesskab. I 2017 er Danmark værter for den årlige internationale teatercamp for børn og unge, som afholdes i Aalborg. I ca. to uger i sommerferien fra d. 19. til 30. juli 2017 deltager ca. 66 unge fra 11 forskellige europæiske lande, i teaterworkshops med intensiv teatertræning og kulturudveksling, der afsluttes med en stor forestilling. Danmark repræsenteres via DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed, som i 2017 sender fire unge fra Danmark og en fra Grønland og en fra Færøerne til Aalborg sammen med en dansk workshopleder og en frivillig voksen leder. Har du mulighed for og lyst til at deltage, så skal du ansøge ved at udfylde et skema på DATS' hjemmeside.

NYT FAGBOGSKATALOG FRA FORLAGET DRAMA

Vil du have opkvalificeret din viden om teater og drama? Så har du god grund til at få fingrene i det nye fagbogskatalog fra Forlaget DRAMA. Her kan du læse en beskrivelse af de nyeste udgivelser og finde de bøger, som passer til netop dig. Du kan læse mere på DATS' hjemmeside. Og HUSK at medlemmer i DATS sparer 10% på alle udgivelser i DRAMA.

Student med dramatik som studieretningsfag

Morsø Gymnasium er det eneste gymnasium som kan tilbyde dramatik i en studieretning. Du får dramatik på A-niveau og det betyder, at der står Dramatik på skemaet i alle tre gymnasieår.

Faget indgår i et tæt samspil med de øvrige gymnasiefag, og dette giver sammenhæng i skoledagen. Du kommer til at arbejde med alle aspekter inden for dramatik i professionelle rammer.

Du kommer til at gå i en specielt kreativ klasse, hvor der også er dedikerede musik-elever. Der er fælles workshops for alle klassens elever, og et tæt samarbejde mellem de to kreative fag.

Morsø Gymnasium råder over en fuldt udstyret teatersal med plads til mere end 400 tilskuere. Desuden opfører egnteatret Limfjordsteatret en ny teaterbygning i tilknytning til gymnasiet i løbet af 2017. Her får gymnasiet nye faglokaler til dramatik, - og du vil få din daglige gang i et professionelt og inspirerende teatermiljø.

Hvis du bare ikke kan få nok af teater, kan du også gå på Limfjordsteatrets 2-årige grunduddannelse i skuespilteknik, samtidigt med at du går i gymnasiet.

Dramatikelever kommer fra hele landet. De fleste vælger at bo på gymnasiets kollegium som ligger i tilknytning til gymnasiet. Der er ansat en social vicevært som tager vare om beboernes trivsel – herunder servering af morgenmad på gymnasiet på alle skoledage.

Du bliver udfordret – men er i trygge hænder på Morsø Gymnasium

Du og dine forældre er velkomne til at besøge os for at høre nærmere om uddannelsen, kollegiet og hvad du i øvrigt gerne vil vide mere om. Ring 9772 2288 for at aftale et besøg – vi er parate når det passer dig.

TEATERSTYKKER SKAL SES I – BOGREOLEN!

AF MORTEN HOVMAN, SCENEINSTRUKTØR, TEATERKONSULENT

Baggårdsteatret: "839 dage". Pressefoto: Rico Feldfoss.

DRAMATIK, DET ER DA NOGET, MAN LÆSER – OG HAR STÅENDE PÅ SIN BOGREOL.

En dristig påstand måske. Og selvfølgelig mener jeg jo, at teaterstykker skal ses i teatret, ligesom film skal ses i biografen. Men ikke desto mindre findes der masser af teaterstykker, der egner sig fortrinligt som læsestykker. Teaterstykker, der fungerer fint som litterære værker eller som lyrik. Eller teaterstykker, som fungerer endnu bedre i en opførelse inde i hovedet på læseren end i en opførelse på en scene. Som læser af teaterstykker har man den fordel, at man selv kan fungere som både instruktør, scenograf, lyddesigner, lysdesigner, skuespiller(e) og publikum. Man har så at sige hele teateroplevelsen i sin egen hule hånd.

Den Danske Ordbog har denne definition på et læsestykke:

Skønlitterært værk i dramatisk form, der er skrevet for at blive læst i modsætning til at blive opført.

” SOM LÆSER AF TEATERSTYKKER HAR MAN DEN FORDEL, AT MAN SELV KAN FUNGERE SOM BÅDE INSTRUKTØR, SCENOGRAF, LYDDESIGNER, LYSDESIGNER, SKUESPILLER(E) OG PUBLIKUM.

Traditionelt nævner man Oehlenschlägers "Aladdin", Gustav Wieds "Dansemus" og Henrik Ibsens "Peer Gynt" som eksempler på stykker, der er skrevet som læsestykker. Især "Aladdin" og "Peer Gynt" har dog siden med stort held været opført i spændende sceniske versioner. Læsestykker i den ovennævnte betydning er nok for længst gået "af mode". Så det kan fint være på sin plads at lave en mere moderne definition:

Dramatisk værk, der er skrevet til at blive opført men også egner sig til at blive læst som skønlitterært værk.

Her kommer 4 fremragende eksempler på sådanne værker. Alle sammen stykker, der er udgivet i bogform i 2015 og

2016 – og tre af dem har været opført på danske scener. Alle 4 bøger er udgivet af Forlaget DRAMA.

”DAEMON” AF JULIE MAJ JAKOBSEN

Et moderne stykke, der har rod i den antikke græske mytologi. Handlingen udspiller sig på hjemmefronten lige efter, at den trojanske krig endelig er afsluttet. Mændene har vundet krigen, og hjemme venter deres koner og døtre. Og de har ventet længe. Mere end 10 år. Kvinderne har forelsket sig i nye mænd og indgået nye alliancer. Ingen ved, hvem der skal have magten, nu når mændene returnerer. Krigslignende tilstande opstår på hjemmefronten. Store følelser og grumme skæbner flettes sammen i et intenst drama –

der sætter vores egen nutid på spidsen. I "Daemon" bliver et helt katalog af klassiske græske tragedier kogt sammen til en mytologisk tour de force. Det står sløjt til med ædle hensigter hos de fleste af stykkets bande af berømte klassiske figurer. Mændene er nogle selvhævdende skvat, kvinderne nogle giftige snoge. Det er stærkt underholdende læsning. Et stykke, hvor sprog og drama overlegent går op i en højere enhed.

”839 DAGE” AF HENRIK SZKLANY

En dramatisk fortælling, der tager udgangspunkt i den største danske gidselsag i nyere tid. Den somaliske gidseltagning af to danske søfolk fra 2011 til 2013. Forfatteren har, efter omfattende research og i tæt samarbejde med de to søfolk, skrevet et stykke, der sætter fokus på den somaliske vinkel af gidseltagningen. I 839 dage er det altså ikke gidslerne, men de somaliske pirater, der er hovedpersonerne.

’Vi følger den unge somalier BoyTooth og hans vej ind i pirateriet. Hans møde med den tilfangetagne sømand og de uendelige dage på skibet og i ørkenen. Samtidig får man historien om BoyTooths bedstefar, der forsøger at vise ham en anden sti ind i livet, mens Somalias historie skyller op i bølger og hele tiden indhenter dem alle.’

Det er blevet et barskt, men også smukt og poetisk stykke. Et stykke, der har sin helt egen måde at behandle sproget på; det er skrevet i en smuk blanding af prosa og lyrik. Det gør, at handlingen kommer til at foregå i sit eget unikke univers. Et svært udgangspunkt med dét stykke – men meget, meget vellykket.

Et stykke, der i høj grad kan fungere som læsedrama.

”VON TRIER – PERSONA NON GRATA” AF JAKOB WEIS

Tredje del af Jakob Weis’ trilogi under overskrifterne KUNST, HUMOR og ANGST. Trilogien startede med *Udslet Hornsleth* (Hvor Weis satte nogle voldsomt provokerende og udfordrende spørgsmål ved kunstneren Kristian von Hornsleth og nutidens kunstscene), og den fortsatte med *Casper Christensen komplekset* (om den ironi og kynisme, stand-up komikken har ført med sig – de overfladiske omgangsformer mellem mennesker, hvor man er villig til at give køb på alt, bare der kommer et grin ud af det). Trilogien sluttet så af her med *Von*

” DET ER STÆRKT UNDERHOLDENDE LÆSNING. ET STYKKE, HVOR SPROG OG DRAMA OVERLEGT GÅR OP I EN HØJERE ENHED.

Trier – persona non grata, hvor den kontroversielle filminstruktør Lars von Trier, under overskriften "angst", bliver taget under behandling. Hvis man skal tro stykket: en skildring af et menneske, som måske ikke engang selv ved, hvor virkeligheden ender og løggen begynder...

Jakob Weis er en central og meget velkrirende aktør i den nye danske dramatik. Alle hans stykker er særdeles interessante, morsomme og skarpe og egner sig strålende som læsestykker.

Af nyere ting bør også nævnes: "Diva min" udgivet 2014 og "Bang og Betty" udgivet 2013.

”NŌ 10 JAPANSKE NO-SPIL” GENDIGTET AF MADS MAZANTI JENSEN

Intet ringere end en fremragende dansk gendigtning af 10 japanske nō-spil, og her er der virkelig tale om læsestykker. Nō-teatret har rødder helt tilbage til 1300-tallet. Det hører til blandt de mest hæderkronede, levende teatertraditioner i verden. Det er verdenskulturarv.

Det er første gang, at dette teaters særegne og banebrydende tekster udgives i bogform på noget skandinavisk sprog. At det ikke er sket før, må i virkeligheden betegnes som en større kulturel forsømmelse. Det bliver der nu rådet bod på med denne bog.

De danske læsere vil nu kunne opleve, at nō-teatret ikke nødvendigvis er en svært tilgængelig, fremmedartet teaterkunst. Den rummer en alment menneskelig poesi, som kan sige én noget, uanset om man befinder sig i den japanske middelalder eller i det moderne Danmark.

Dette værk er en hyldest til denne smukke poesi.

Oven i købet er bogen udstyret med flotte billeder fra japanske opførelser af de 10 gendigtede nō-teaterstykker. En bog, der vil pynte i bogreolen.

Det var så 4 meget forskellige eksempler på moderne læsestykker.

Rækken af teaterstykker, der er velegnede som læsestykker er selvfølgelig lang – meget lang.

Jeg vil opfordre alle teaterinteresserede til at unde sig selv dén oplevelse, det er, at læse gode teaterstykker.

Gå på jagt i den nye danske dramatik på Forlaget DRAMAS hjemmeside www.dramashop.dk/boger/ eller find stykker på biblioteket.

God fornøjelse i teatret – i bogreolen!

"ALLE BURDE OPLEVE, AT VERDEN KAN VÆRE FORANDERLIG"

Forestillingen "Hippieliv" i Søndermarken. Skabt af Gunhild Brethvad.
Foto: Peter Rafn Dahm

PORTRÆT GUNHILD BRETHVAD

KULSORT HÅR, ØJNE MED LIV OG EN PASSION FOR DRAMA OG TEATER. GUNHILD BRETHVAD ER PÆDAGOG, MUSIKER, INSTRUKTØR, FORFATTER SAMT MEGET DERIMELLEM. OG SÅ ER HUN NETOP FYLDT 70 ÅR. MEN DET STOPPER HENDE IKKE.

AF LENE GRØNBORG POULSEN

Gunhild Brethvad er født på Fyn, og hun er ud af en højskolefamilie, som har fokuseret meget på musik, teater og grundtvigske værdier. Som niårig måtte hun bryde op fra det elskede Sydfyn og tage med familien til Skamlingsbanke Ungdomsskole, hvor forældrene havde fået job. "Jeg kan huske, at folk sagde til mig, at nu skal du over til det mørke Jylland. Så blev jeg ked af det og gik og sagde farvel til alle træerne. Men der var jo smukkere i Sønderjylland, og det var et paradys med legeplads. Vi har haft en fantastisk opvækst med musik, te-

ater og sang. Min far var instruktør og begge mine forældre spillede og sang. Som regel faldt mine søskende og jeg i søvn ved, at vore forældre spillede violin eller klaver for os," forklarer hun. Som 22-årig blev hun uddannet som pædagog, og herefter arbejdede hun med musik og teater i mange forskellige konstellationer. Når man taler med Gunhild Brethvad får man fornemmelsen af, at det netop er hendes opvækst og varierede arbejdsliv, hvor hun har mødt så mange forskellige mennesker, der har skabt en både nysgerrig og åben person:

"Jeg har arbejdet med alle typer af mennesker. Lige fra dagplejebørn til pensionister. Der har været narkomaner, udlændinge, handikappede, erhvervsledere, stewardesser og mange andre. Jeg har altid sagt ja til alle. Det har jeg lært hjemmefra, hvor min far for eksempel tog imod landevejens farenende svende med den største selvfølgelighed," understreger hun.

FRA KØBENHAVN TIL THY

I starten af sin karriere arbejdede Gunhild Brethvad på en ungdomsklub på Christianshavn i København. Det var i slutningen 60'erne, der var oprør i luften, og fra netop den ungdomsklub kom startskuddet til Christiania. Ungdomsgenerationen ledte efter frihed og en anden måde at leve på, og hele projektet omkring Thy-lejren vakte også Gunhilds og hendes daværende mands interesse. Sammen flyttede de fra København og så langt mod vest, de næsten kunne komme, og de bosatte sig i Thy i 1970. "Vi flyttede ind i en trelænget bondegård, som kostede os 25.000 kroner. Vi var hippier, som endte i et lukket bondesamfund. Jeg blev ansat på skolen. Det var spændende og svært at blive en del af lokalsamfundet. Den første rosende kommentar fik jeg efter seks år, hvor en kvinde i byen sagde: 'Gunhild, hun ka' hende kram.'" Tiden i Thy ville hun dog ikke være foruden, og hun var med til at starte den eksperimenterende teatergruppe Tumult, som lavede mange forskellige forestillinger og projekter, ligesom hun arbejdede med teater og musical med børn og unge. Senere slog Gunhild sig ned i Aarhus, hvorfra hun kunne nå hele landet i sit freelance teaterarbejde, og

JEG HAR ARBEJDET MED ALLE TYPER AF MENNESKER. LIGE FRA DAGPLEJEBØRN TIL PENSIONISTER. DER HAR VÆRET NARKOMANER, UDLÆNDINGE, HANDIKAPPEDE, ERHVERVSLEDERE, STEWARDESSER OG MANGE ANDRE. JEG HAR ALTID SAGT JA TIL ALLE.

i dag er hun tilbage i København med mand, børn og børnebørn.

EN FORTRYLLET VERDEN

Men hvad er det ved teater og musik, som kan blive ved med at fascinere Gunhild Brethvad igen og igen? "Det er som om, at teater kan vise en vej ind i en fortryllet verden. Teater og musik kan vise os, at der er andre muligheder for liv, end man traditionelt tror. Alle burde opleve, at verden kan være foranderlig," understreger hun og fortsætter: "Der var en dag en mand, som havde deltaget i et af mine projekter, der sagde til mig: 'Det her er det bedste, jeg har oplevet. Men det oplever man jo aldrig til hverdag.' Så siger jeg bare, at det kan man da selv bestemme." Især arbejdet med børnene har gjort et stort indtryk på Gunhild Brethvad. Til hendes nylige fødselsdag havde hun flere tidligere elever med, fra børnehaveklasse til ungdomsskole. Og de kan stadig huske dramaundervisningen tydeligt. Og selvom medierne typisk tegner et billede af en ny generation med mere forkælede og egocentrerede børn, så er det ikke det indtryk, Gunhild Brethvad har af de unge generationer: "Jeg har altid haft samme tilgang til børn og unge, om jeg har været i Vollsmose eller i en børnehave. Børn er, som de altid har været. Der er ingen forskel. Måske kan man sige, at pædagoger og lærer ikke bliver klædt lige så godt på til at undervise i dag. De har så få timer på seminarierne. Det er nærmere der, jeg synes, at vi skal sætte ind. Men der har altid været umulige unger. Og altid dejlige unger. Hvis vi er gode, er børnene også gode," understreger hun. I DATS sammenhænge er Gunhild Brethvad især kendt for sit arbejde med den spændende forestilling "Hippieliv", der blandt andet er skabt ud fra de erfaringer, hun selv gjorde sig i Thy. Hun har arbejdet med alt fra nøgentheater til scoreskole samt med pensionistteater og kæmpe store musicals med 1000 medvirkende. Kort sagt har det ikke været kedeligt. Senest har Gunhild Brethvad udgivet fire bøger på Forlaget DRAMA, som handler om hendes egne erfaringer gennem et langt teaterliv samt med teateroplevelser, der kan inspirere andre.

Læs en omtale af bøgerne bagerst i Rampelyset.

"Frihed under ansvar er ikke kun noget, der bliver sagt, det er sådan det er!
 Jeg valgte først og fremmest ØU på grund af det kreative miljø, for mig er det vigtigt at få frihed til at forfølge mine kreative ideer", siger Kirstin, der kommer fra Grenå.
 "Og netop det, at vi har stor frihed er noget af det, som var vigtigt for mig", siger Viktor fra Allingåbro....

"Ja det er vigtigt, at vi bliver taget alvorligt, og det åbner en masse regler, som ingen kan se meningen med", tilføjer Kirstin, og fortsætter: "at noget af det, man falder for, når man kommer på besøg her første gang er, at man kan mærke, at der er en helt speciel stemning her på ØU".
 "En stemning der skabes af den frihed vi har, og af at vi alle er ansvarlige for fællesskabet. Jeg kan huske, at det der slog mig, var en helt speciel tillidsfuld ånd - det jeg nu ved er ØU ånd", siger Viktor

Efterskolen for det kreative og kunstneriske...

MUSIK

Du kommer til at skabe din helt egen musik, spille musikken for et stort publikum og trykke den med af til den store AFTRYK-festival. Indsølle din egen musik i vores Pro Tools studie...

TEATER

Forløb indenfor mime, kropsbewidsthed, kropsudtryk, teatersport, improvisation og stemmebrug. Vi har lavet Hair, Grease, Moulin Rouge, Hamlet, Cabaret og ...!

FILM

Lær at gennemskue medierne. Du bliver både afsender og modtager. Afprøv journalistik, instruktion, redigering og tekniske aspekter. Du slipper heller ikke for at spille skuespil...

TEKSTILDESIGN

Designprocessen kræver fordybelse. Glæden og udfordringen ved at fremstille egne tekstile produkter er grundlæggende for linjefaget Tekstil-Design

KUNST

Der bliver arbejdet meget med det eksperimenterende billedsprog - mange forskellige udtryksformer og projekter indenfor bl.a. tegning, maleri, grafik, skulptur og andre medier

SPILUDVIKLING

Lær at designe video games og skabe visuelle effekter på højt niveau. Undervisningen foregår i samarbejde med Aalborg Universitet

Vi vil et fællesskab med frihed under ansvar.
 Tjek os ud på www.oeu.dk eller ring og aftal besøg på 98 33 70 75

ØU - efterskolen for det kreative og kunstneriske

Skolevej 10 · 9574 Bælum · Telefon 98 33 70 75 · oeu@oeu.dk · www.oeu.dk

TEMA: LYD & SCENEKUNST

LYDDRAMATIK I UNDERVISNINGEN

AF ASTRID MARIE LAKJER

LYDDRAMATIK ER OPPE I TIDEN LIGE NU; DET ER NEMT AT DOWNLOADE EN PODCAST TIL SIN SMARTPHONE, OG DET ER BEKVEMT AT HAVE MED PÅ FARTEN. MEN HVORDAN KAN DET BRUGES I UNDERVISNINGEN? DET SATTE JEG MIG FOR AT UNDERSØGE MED MIT DRAMATIKHOLD PÅ B-NIVEAU PÅ INGRID JESPERSENS GYMNASIESKOLE I VINTEREN 2016.

DIDAKTISKE OVERVEJELSER

Jeg havde flere didaktiske overvejelser om genren, for hvordan kan et forløb i lyddramatik tilføre eleverne en bredere forståelse for dramatikfaget? Her kom svaret ret hurtigt: Lyddramatik rammer lige ned i faget med den fordel, at når man isolerer teatrets lyd bliver sindet som en indre scene, hvor hele forestillingen foregår. Og dermed sidestilles eleverne, for her kan alle være med. Det bliver derfor interessant at analysere lyddramatik, fordi genren stiller andre krav til forestillingsanalysen, til karakterarbejdet og til kompositionen end en visuel forestilling gør. Holdet og jeg indkredsede vores fordybelse i emnet ved at lægge os fast på et område, som alle skulle arbejde inde for, idét vi aftalte, at produktet skulle være fiktion.

MATERIALER

Jeg fandt hurtigt ud af, at det er svært at skaffe materiale om skabelse af lyddramatik i undervisningen. Derfor tak til *Replikker*, Dramatiklærerforeningens medlemsblad, som i efterårsudgaven 2015 beskriver hvordan AKT1 arbejder med lyddramatik og hvordan man selv kommer i gang med genren. Også Radiodrama Netværk (www.radiodrama.nu) tager læseren under armen og giver en how-to-beskrivelse af et undervisningsforløb. Til hver undervisningsgang fik eleverne desuden som lektie at høre en podcast med lyddramatik, som vi efterfølgende analyserede sammen i klassen.

MESTERLÆRE

Undervejs i jagten på undervisningsmateriale og på gode eksempler på lyddramatik dukkede DRs RadioDrama hele tiden op – så jeg kontaktede RadioDramas dygtige producent Solveig Berger, der inviterede os ud i DR Byens lydstudier til en snak om genrens muligheder og begrænsninger. Det var en kæmpe oplevelse for os alle sammen at overvære hvordan en radiotekniker arbejder, og hvordan studiet er indrettet i flere rum med forskellig rumklang med det formål at skabe troværdige lydkulisser til lyddramatikken. Vi fik lov til at trampe i store bakker med grus, som om vi gik ad en kirkesti, vi løb op og ned ad trapper med forskellig belægning, og vi førte små dialoger, mens

vi åbnede og lukkede vinduer og døre. Eftermiddagens clou var, da Solveig Berger satte sig ved sin enorme lydpudd og begyndte at forklare, hvordan man lægger flere lydspor oveni hinanden, så udsendelsen til sidst får den karakteristiske, lækre lyd som kendetegner RadioDramas produktioner. Eleverne sad rundt om på gulvet og lyttede til alle de små bidder med eksempler, som Solveig Berger diskede op med.

PRODUKTIONSFASEN

Efter vores ekskursion til DR blev det elevernes tur til at prøve kræfter med lyddramatikken. De arbejdede i Macbook-programmet *Garageband*, som har den fordel, at det er installeret i computeren, og at det er let at anvende. En lektie i starten af forløbet var derfor at lære sig dette program – og til kommende undervisere i lyddramatik vil jeg blot sige, at eleverne blev virkelig gode til det! Og så gik det ellers over stok og sten; eleverne kørte i bus for at optage buslyde, låste sig ud og ind af lejligheder, optog lyde i skolegården, og et hold optog endda en gymnasiefest for at få lyden i deres forestilling så autentisk som muligt. Det var en stor fornøjelse at se, hvordan alle gik til opgaven. Forløbet kulminerede i en tidlig morgentime i februar, hvor vi lavede sammenskudsmorgenmad og lyttede os igennem lydforestillingerne. Holdet fik til opgave at lave en forestillingsanalyse på kammeraternes produktioner, og det var en fin øjenåbner at erfare hvor forskelligt grupperne var gået til opgaven.

REFLEKSIONER OM FORLØBET

Som jeg ser det, er der store fordele ved lyddramatik: først og fremmest den, at vi alle var i samme båd! Ingen var eksperter – heller ikke læreren. Det gav holdet en legende tilgang til stoffet og fornemmelsen af, at alt kunne lade sig gøre, fordi intet var prøvet endnu. Eleverne blev meget optaget af emnet, og en af grupperne valgte faktisk at lave lyddramatik i det store, afsluttende eksamensprojekt i sommer. Tilbage er derfor blot at sige: Kast jer ud i projektet! Det er skønt at undervise i lyddramatik! Nye dramatikhold kan starte her!

SOLVEIG BERGER OM ANVENDELSEN AF SKUESPILLERENS KROP I RADIO-DRAMATIKKEN:

- KROPPEN SKAL MED I STEMME, SÅ REPLIKKEN SKAL HELT NED I BUGSTØTTEN FOR AT LYDE TROVÆRDIG
- TEATER – OG OGSÅ LYD-TEATER – HANDLER MEGET OM FØLELSER, OG DE FØLELSER SIDDER I KROPPEN. DERFOR ER DET VIGTIGT AT BRUGE KROPPEN SOM REDSKAB, SELV OM MAN KUN HAR SIN STEMME TIL AT FORTÆLLE LYDDRAMATIK MED.
- LAD VÆRE MED AT STYRE VEJRTRÆKNINGEN, BARE TAL – ELLERS KAN TALEN HURTIGT BLIVE OPSTYLTET OG UNATURLIG.

SOLVEIG BERGER: LESS IS MORE

- NÅR MAN SKAL MARKERE ET RUM SKAL DER MEGET MINDRE LYD TIL END MAN TROR. DETTE GÆLDER FOR ALLE LYDUNIVERSER: VÆLG MARKERINGER FREM FOR HELE RUMMETS LYD. EKS. BESTIK MOD TALLERKEN FREM FOR EN HEL RESTAURANTS LYD.

SOLVEIG BERGER OM "DEN TROVÆRDIGE PAUSE"

"LYDDØDE" RUM SKAL GØRES LEVENDE VED HJÆLP AF "STILLELYD". EKS. LYDEN AF EN FLUE ELLER EN VEJRTRÆKNING; NOGET, MAN KUN KAN HØRE, NÅR MAN ER STILLE.
MAN KAN INDLÆGGE PAUSER I TALEN VED AT GØRE EN BEVÆGELSE. EKS. LYDEN AF EN HÅND, DER STRYGER NED AD EN ARM

DET BEGYNDER MED LYDEN ...

EGENTLIG BEGYNDTE TEATERGRUPPEN TALENT-1'S ARBEJDE MED LYDFORMATER I ET DESPERAT ØJEBLIK. FOR HVAD GØR MAN, NÅR MAN IKKE VED OM ØKONOMIEN HOLDER TIL AT FORSÆTTE MED EGEN TEATERSAL OG FASTE UDGIFTER? MAN TÆNKER NYT OG ANDERLEDES. DET GJORDE TEATERGRUPPEN TALENT-1 FRA NÆSTVED I HVERT FALD.

AF MORTEN AAGAARD, KUNSTNERISK LEDER I TEATERGRUPPEN TALENT-1

Forestillingen Nattergalen markerede Teatergruppen Talent-1's 10 års jubilæum. Kort efter forestillingen havde spillet, blev den indtalt, og kan nu høres som et radiodrama i fire afsnit. Foto: Talent-1.

I december 2015 anede vi ikke, hvor vi stod. Vi vidste, der var nok penge på kontoen til at holde vores lille teater kørende i tre måneder, og lige nøjagtig nå at fejre vores 10 års jubilæum, men så kunne vi heller ikke se længere frem i tiden.

Næstved Kommune havde støttet teatergruppen med et mindre beløb, så huslejen var dækket, men den aftale stod til at ophøre ved årsskiftet.

Vi var ikke i tvivl om, vi ville forsætte med at arbejde kunstnerisk sammen, vi var bare usikre på, om rammerne ville kunne forsætte. Derfor begyndte vi at arbejde med idéen om at lave radiodramatik.

SKRIVERIER TIL LYDFORMATET

Jeg gik i 2013-2015 på Dramatiker Væksthus – et talentudviklingsforløb, der har til formål at udvikle talentmassen af dramatikere indenfor børne- og ungdomsteatret - og jeg ville som afsluttende opgave gerne arbejde med netop radiodramatik.

Det kunne desværre ikke lade sig gøre i det regi, da Dramatiker Væksthus er målrettet tekster til scenen. Så idéerne var aldrig rigtigt kommet ud i livet, og da vi pludselig skulle se os om efter andre muligheder, faldt det hele i hak. Samtidig med Teatergruppen Talent-1 arbejdede med deres jubilæumsforestilling, gik arbejdet med manuskripterne til radiodramatikken også i gang. Jeg havde en drøm om at skabe nogle små, næsten novelle-lignede, teateroplevelser. Til det passede radio- og podcastformatet rigtig godt. Jeg skrev to små stykker for voksne, men jeg havde lyst til at brede projektet endnu mere ud.

Det blev til et samarbejde med Næstved Ungdomsskoles skrivehold, som forfattede et koncept og små historier, som med tiden skulle blive til en teaterinstallation til byens børnehaver.

Da jeg gik på ungdomsskolen savnede jeg, at de ting vi arbejdede med blev brugt, sådan rigtigt. Derfor ville jeg give skriveholdet muligheden for at skrive historier som rent faktisk blev brugt. Det blev til "Eventyr fra Regnbuedalen", som består af syv eventyr om livet i et fortryllet land med alfer, feer, trolde og andre væsner. Forestillingen har netop haft premiere på Næstved Bibliotek, og i det nye år skal den rundt til Næstveds børnehaver, som kan låne teaterinstallationen gratis.

FAKTA:

Teatergruppen Talent-1's radiodramatik og podcast kan høres gratis på www.radioteatret.dk - her er det også muligt at læse om Næstved Radiobiograf.

Teatergruppen Talent-1 blev etableret i 2006 og har siden spillet mere end 50 forestillinger, deltaget i internationale teaterfestivaler, rejst med deres forestillinger og arrangeret to børneteaterfestivaler. I forbindelse med teatrets 10 års jubilæum udgav gruppen bogen "I Alle Rum" om ti års teaterarbejde. Bogen kan købes på www.talent-1.dk.

ET SPILLESTED TIL RADIODRAMA

En ting er at skrive og indspille radiodramatik, noget helt andet er at få et publikum til at høre forestillingerne. Mængden af podcasts og online radioprogrammer er overvældende.

I de større byer er radiobiografer en tilbagevendende begivenhed, og jeg tænkte straks, at en radiobiograf ville være et oplagt sted at spille vores små produktioner. Problemet var bare, at Næstved ikke havde en radiobiograf.

Men så er der én ting at gøre ...

Igen blev en hurtig tanke til starten på et samarbejde. NæstvedUngRadio og ikke mindst radiounderviser Mira Kellermann så straks idéen i at starte en radiobiograf, og vores gamle smukke biograf, som i 2016 fylder 110 år, var med på idéen. Det er en af fordelene ved at bo og skabe kunst og kultur i provinsen, der er ikke så langt fra idé til beslutning.

Da biografen i Næstved åbnede for 110 år siden, var radio det medie, som alle danskere hørte historier fra.

Derfor er det så dejligt, at det netop er der, vi holder vores lyttearrangementer.

Næstved Radiobiograf har arrangerer hver anden måned, og her lytter publikum fokuseret til noget af det bedste radio og podcast, der findes. Samtidig kan både NæstvedUngRadio og Teatergruppen Talent-1 præsentere deres nyeste produktioner.

SCENESKUESPIL I RADIOEN

Når Teatergruppen Talent-1's skuespillere giver sig i kast med radiodramatikken, er det ud fra princippet om at lære, mens man skaber.

Det er den måde, vi gik til teaterarbejdet på for 10 år siden, og sådan er det stadigvæk. Vi var dog superheldige at få tilbudt et DATS-kursus i moder-

ne radiodramatik. Det lærte os noget vigtigt: Alt det vi bruger på scenen, bevægelse og skuespilteknik, det kan vi bruge i radiodramatikken. Vi havde en forventning om, vi skulle sidde omkring et bord og læse replikkerne op, men skuespillet døde for os.

I stedet går Teatergruppen Talent-1 til radiodramatikken på en måde, der minder meget om arbejdet i teatersalen.

Vi optager med boomstang og indretter små primitive scenografier med de borde og stole, vi har. Det skaber et rum rundt om skuespillerne – og det kan man faktisk høre på indspilningerne.

RADIODRAMA ER ALLE VEGNE

De første lydspor er blevet lagt, og arbejdet med lyd og lydoplevelser i Næstved – og måske hele verden - forsætter.

Det fantastiske ved radio og podcast er jo, at man ikke er bundet op på et fysisk sted. Hverken når man skaber det, optager det, eller hører det. Vi har dog en forventning om at involvere lokalområdet meget mere i vores arbejde i fremtiden.

I øjeblikket planlægger Teatergruppen Talent-1 det kommende års aktiviteter, og de kommer til at stå i lydens tegn. Planerne er store. Alt lige fra en julekalender til børnehaverne og en audiowalk i forbindelse med Næstveds store internationale maskefestival er på tegnebordet.

Næstved Kommune har netop valgt at støtte Teatergruppen Talent-1's radiodramaprojekt frem til 2018. Det betyder, at kreativiteten kan få lov at blomstre, og vi kan sætte det lange lys på, og lave nogle spændende projekter, der peger ud i fremtiden

TEATER DIREKTE IND I ØREGANGEN

MED SINE EKSPERIMENTER I FELTET MELLEM LYD OG TEATER ER DRAMATIKERSTUDERENDE NANNA TYCHSEN INTERESSERET I, HVORDAN MAN SKABER NYE GENERER. HUN ØNSKER AT BRUGE LYD TIL AT FORMIDLE TEATRET PÅ NY, OG VED HJÆLP AF SOUNDSCAPES SKABE EN TOTALOPLEVELSE AF SIN DRAMATIK, NÅR MAN LÆSER HENDES STYKKER HJEMME I STUEN. NANNA TYCHSEN VIL SKABE NÆRE, FORTÆTTEDE HISTORIER, HVOR FANTASIEN SKÆRPES, NÅR TEATRET FLYDER DIREKTE IND I ØREGANGEN.

AF MARLENE KEJSER

Dramatisk scene fra teatergruppen Circonflex' audiorun "Running". IATA Verdensteaterfestivalen i Flandern 2015. Foto: Peter Rafn Dahm

"Er det ok, at jeg lige varmer noget suppe, imens vi snakker", spørger Nanna Tychsen mig, da jeg en mørk novemberaften ringer hende op til interview om hendes arbejde med dramatik og lyd. Hun er netop hastet hjem fra Dramatikeruddannelsen i Aarhus, hvor hun går på 1. året. Det er aftenen inden det store præsidentvalg i USA, og hele hendes hold laver et skrivemaron under valgnatten:

"Det udspringer af, at vi synes, det er et vigtigt og nervepirrende valg. Hvert kvarter bestemmer en app tilfældigt, hvem der skal ind og skrive. Når man ikke skriver, ser man valg og holder sig klar, og vi fortsætter indtil vi ved, hvem der er den næste præsident", fortæller hun.

Nanna er flyttet fra København til Aarhus for at gå på Dramatikeruddannelsen, som, hun fortæller, har været over al forventning både, hvad angår det faglige og det sociale fællesskab:

"Jeg har aldrig været på efterskole eller højskole, men jeg forestiller mig, at det er samme fællesskabsfølelse. Jeg har ikke et stort netværk i Aarhus, men der er mange sociale ting på skolen, og så flyttede jeg hertil med min kæreste", fortæller hun. Dramatikeruddannelsen er dog langt fra starten på teaterkapitlet i Nannas liv, da hun med sig fra København har en uddannelse i Teater- og performancestudier samt erfaring fra en lang række dramatik- og teaterprojekter.

FRA HAWAII TIL VALBY

I vores auditive interview falder snakken hurtigt på Nannas forkærlighed for at arbejde med kombinationen af lyd og teater. Til trods for ny by og uddannelse er Nanna stadig en del af den københavnske teatergruppe Circonflex: "Lyd fylder rigtig meget i vores arbejde. Til en start var der noget budgetmæssigt i det, fordi det er en nem måde at springe fra Hawaii til Valby på, men nu er det en del af vores kunstneriske profil, og vi eksperimenterer meget med, hvordan lyd og teater kan smelte sammen", fortæller Nanna.

HØRESANSEN SPARKER BARE TIL NOGET INDE I MIG

Circonflex' seneste lydige teatereksperiment var en audiorun skabt til en teaterfestival i Belgien. Med forestillingen *Running løb* Nanna og kollegerne med publikum, som gennem høretelefoner hørte historier om at løbe, hvilke indirekte tematiserede, hvordan det er at være *on the run*, fx som flygtning.

FOR EKSEMPEL KUNNE MAN SAMMEN MED TEKSTEN UDGIVE ET SOUNDSCAPE, SÅ MAN KAN SIDDE DERHJEMME OG FÅ EN TOTALOPLEVELSE AF STYKKET.

"Man kan skabe nogle anderledes intime oplevelser med lyd. *Running* blev en meget intim og personlig oplevelse, fordi man fik teatret direkte ind i øregangen. Høresansen sparker bare til noget inde i mig, og man kan gøre så meget med lyd, fx springe i tid og skabe universer på et splitsekund, hvilket jeg udforsker meget som dramatiker".

Nanna lytter selv meget til musik, podcasts og radio og kan godt lide at arbejde med lydige medier, fordi det er sanseligt på en anden måde end det visuelle:

"Vi er så vant til at bruge vores visuelle sans, og teatret er jo meget visuelt, men jeg kan godt lide at lukke ned for sansediktatoren. Der er så meget fantasi på spil, når det er auditivt, for meget skal man tænke sig til, forestille sig. På den måde bliver det en personlig oplevelse, for lyden af regnvejrs kan få mig til at tænke på regnvejrs på min mormors terrasse, mens du kan tænke på regn på ruden i din ekskærestes værelse".

DEBUT PÅ AKT1

I forbindelse med tilvalgsfaget *Auditiv kultur* på Teater- og performancestudier blev Nanna introduceret for podcasts og radiodrama, og herfra tog de lydige projekter fart. Hun blev opmærksom på, at hun kunne prøve kræfter som radiodramatiker hos Akt1, der producerer radiodramatik skabt af nye stemmer inden for genren. "Jeg debuterede hos Akt1 med ra-

diodramaet *De NatteGale i Omer*, som handler om den fiktive grænseby Omer, hvor man kan ringe ind til et radiostudie med sine bekendelser. Jeg kan godt lide at gå med mediets og genrens præmis, og derfor foregik stykket i et radiostudie", fortæller Nanna. Radiodramaet blev indspillet på Husets Teater live foran et publikum, og Akt1 stillede både instruktør, skuespillere og lydscenografer til rådighed.

DET USKREVNE SPECIALE

Nanna blev midt i sit speciale på Teater- og performancestudier afledt af optagelsesprøven til Dramatikeruddannelsen:

"Det er altid lidt fesent at tale om sit speciale, når man ikke fik det skrevet færdigt. Det har jeg dog en ambition om at gøre på et tidspunkt, men det var vigtigt at komme ind på Dramatikeruddannelsen", siger hun.

"Mit speciale skulle handle om, hvordan man kan lave en podcast, som formidler teatret på ny. Jeg ville udtænke måder, hvorpå man kan formidle drama og teater i lyd. Hvad hvis man fik forskellige teaterfolk med forskellig faglighed til at fortælle det samme teaterstykke. Hvordan ville instruktøren, lyddesigneren og skuespilleren fortælle Shakespeares *King Lear*?"

I det uskrevne speciale lå også en mission om at finde en indgangsvinkel til at vække et segment til live i teatret:

"Ligesom så mange andre teatermager har jeg lyst til, at der skal være et stort publikum til teatret. Der er en generation af unge mennesker fra 20-40 år, som går på Louisiana, læser digte og lytter til podcasts, men som ikke går i teatret. Her er lyd en god indgangsvinkel, for det er et fantastisk medie, som er blevet mainstream, og som fanger vildt mange på tværs af generationer".

TOTALOPLEVELSE MED SOUNDSCAPE

Skabelsen af nye genrer i feltet mellem dramatik og lyd står højt på Nannas to do:

"Jeg arbejder også med lyd og dramatik, uden det bliver radiodrama eller podcast. Jeg nyder selv at læse dramatik, men ofte er det jo skrevet til at blive sat i scene, og derfor er det en lidt mærkelig litterær genre. Derfor undersøger jeg netop nu, hvordan jeg aktivt bruger lyd i min manuskriptfase. For eksempel kunne man sammen med

teksten udgive et soundscape, så man kan sidde derhjemme og få en totaloplevelse af stykket”.

Dette greb brugte Nanna, da hun på Teater V deltog i *Dramatisk Laboratorium*, som er et skrivekursus, der ender ud i en reading på teatret. Her skrev Nanna stykket *De fire ryttere*, hvor regien bestod af en playliste med links til fx YouTube, som læseren kan klikke ind på undervejs. På den måde tager hun nemt læseren med overalt fra Den Spanske Borgerkrig til en tale af en amerikansk præsident eller en baby, der græder.

ANNA OG DE TO TÅRNE

Nanna lytter ofte til musik, når hun skriver, og bruger også musikken som dramatisk form i sine tekster. Dette var tilfældet med dramaet *Anna og de to tårne*, som hun skrev til en dramatikerkonkurrence på teatret Sort/Hvid. Fra Nanna var 9 til 13 år boede hun i New York, også under 9/11 hvilket gjorde et kæmpe personligt indtryk på hende: ”Min gode ven mistede sin far og andre på skolen mistede også deres forældre. Det var første gang jeg tænkte: ’Gud, nogen har gjort det her med vilje’. Det tog pusten fra mig. Dramaet *Anna og de to tårne* handler om de børn, der dengang boede i byen og

hele den generation, som er vokset op i en tid med terror”, fortæller hun.

I den tid, Nanna boede i New York, lyttede hun meget til hiphop, hvilket hun stadig gør, fordi hun godt kan forstå den vrede, der er i genren. Hun identificerer sig med den fortabthed sangskriverne føler, når de behandler store problematikker i USA. I *Anna og de to tårne* hører en ung kvinde også hiphop, hvilket hun beskriver i en rapagtig monolog, hvor teksten er skrevet rytmisk. Dramaet endte ud i en reading på Sort/Hvid med en professionel dramaturg tilknyttet.

VOLDTAGEDE AF MIN HJERNE

For Nanna er det vigtigt, at hendes dramatiske arbejde er meningsfyldt, og rigtig meget giver mening for hende: ”Jeg er hypersensitiv over for inspiration, og jeg kan blive inspireret af den mindste ting. Jeg føler, jeg konstant bliver voldtaget af min hjerne, fordi jeg har så mange tanker og 17 stemmer på én gang. Det lyder lidt vildt at sige det på den måde, men det er sådan, det føles. Jeg bliver inspireret af både auditive og visuelle ting, af alt fra et smukt stykke musik til en random samtale på gaden. Jeg ville ikke skrive, hvis jeg ikke havde noget på hjerte. Jeg har bare rigtig meget på hjerte”.

Den bedste lyd...

”I den banale ende elsker jeg at lytte til regnvej, og så kan jeg sindssygt godt lide trommer. Jeg kan også lide lyden af noget, der gnistrer, for eksempel når en cigaret tændes”.

Den værste lyd...

”Lyde i mørke har jeg det rigtig svært ved. Det kan være et gulv, der knirker, som jo ikke er nogen dum lyd, men det er nok kombinationen af, at man lige har set *X-Files*, og lyset er slukket”.

NANNA ANBEFALER PODCASTS OG RADIODRAMA:

THIRD EAR
www.thirdear.dk
THE TRUTH
www.thetruthpodcast.com
THIS AMERICAN LIFE
www.thisamericanlife.org
THE MESSAGE
www.themessagepodcast.com

HER KAN DU HØRE NANNAS LYD- DRAMATIK:

www.akt1.dk (Direkte: www.akt1.dk/horespil/de-nattegale-i-omer-akt1-30-live-pa-flyd-festival-lyd-dramatik-2015)
www.soundcloud.com/nannat-1

NANNA TYCHSEN ER...

26 år
Bosiddende i Aarhus
1. årsstuderende på Dramatikeruddannelsen v. Den Danske Scenekunstscole
Medlem af den københavnske teatergruppe Circonflex, som i 2013 og 2014 vandt publikumsprisen på Vildskud Teaterfestival

NANNA TYCHSEN HAR...

Debuteret som radiodramatiker hos producenten Akt1 med radiodramaet *De NatteGale i Omer* i 2015
Deltaget i *Dramatisk Laboratorium* på Teater V med dramaet *De fire ryttere* i 2014
Vundet dramatikerkonkurrencen *FLYD PAPER* i 2015, som var skabt i et samarbejde mellem FLYD – Festival for LydDramatik og Danmarks Radio.
Deltaget i *S/H dramatikerkonkurrence* i 2016, som er en udviklingsplatform på teatret Sort/Hvid.

Portrætfoto: Sofie Kirkeby.

BRUGDITTALENT

**HOLBÆK
DRAMA
COLLEGE**

KOM TIL ÅBENT HUS
MANDAG DEN 23. JANUAR KL. 19:30
PÅ STENHUS GYMNASIUM & HF

DRØMMER DU OM AT BLIVE SKUESPILLER?
- OG SKAL DU SNART I GYMNASIET? | **OPTAGELSE 2017**
LÆS MERE PÅ DRAMACOLLEGE.HOLBAEK.DK
f /DRAMACOLLEGE

KOMBINÉR DIN STUDENTEREKSAMEN MED 3-ÅRIGT SCENISK GRUNDKURSUS

”Jeg ser Holbæk Drama College som muligheden for at være i et spændende miljø blandt dygtige, erfarne og professionelle mennesker. At få kendskab til så meget teater, drama, skuespil som muligt og få udfoldet og bearbejdet mine egne kompetencer samt mærke mig selv i denne verden. Skabe nye ambitioner og gnist for at søge på for eksempel Skuespillerskolen”.

Marie-Louise Handberg, 3. årgang

- lev drømmen ud sammen med andre talenter på Holbæk Drama College

NATURLIG LYD I NATURLIGE OMGIVELSER

Det lille Teaters sommerforestilling "Junglebogen". Ladegårdsskov 2016. Fotos: Peter Rafn Dahm

LYDEN ER DEN STORE UDFORDRING, NÅR MAN SPILLER TEATER UNDER ÅBEN HIMMEL. AFSTANDENE ER STORE, DER ER OFTE LANGT MELLEMLER SPILLERE OG PUBLIKUM. OG DER ER INGEN VÆGGE ELLER LOFTER TIL AT "HOLDE" PÅ STEMME OG REFLEKTERE DEM. HVORDAN SKAL MAN HØRE, HVAD DER BLIVER SAGT? EN MEGET UDBREDT LØSNING ER AT BRUGE MICROPORTS, SMÅ TRÅDLØSE MIKROFONER PLACERET TÆT PÅ SPILLERENS MUND. MEN FINDES DER ANDRE MÅDER AT GØRE DET PÅ?

AF PETER RAFN DAHM

Selv er jeg meget skeptisk over for microports. Jeg oplever det som et paradoks at sidde under åben himmel, ofte med naturen eller et stykke autentisk historie som scenebillede, og så opleve et tydeligt kunstigt lydbillede: Alle stemmer står tydeligt frem. Men ofte står de alle lige tydeligt frem, hvad enten den talende er 5 eller 15 meter fra mig. Lydbilledet er med andre ord fladt eller endimensionelt. Så fladt at spilleren kan være nødt til at markere sin replik fysisk, træde frem eller vifte med en arm, for at gøre opmærksom på, hvem der taler nu. Ofte ærgrer jeg mig over at få "illusionen" eller "stedets ånd" forstyrret af denne teknisk, kliniske lyd. Og jeg har længe længtes efter at opleve noget andet.

JUNGLER ER ET PIONERARBEJDE

Den længsel blev indfriet midt i juni 2016, da jeg overværede generalprøven på Det lille Teaters "Junglebogen". Jeg kendte godt projektet på forhånd, da instruktøren, Kristina Asmussen, havde bedt mig kigge forbi tidligere i processen for at kigge på scenografien "on location". Og allerede det besøg anslag hele projektets "naturlige" tone. Scenografien bestod nemlig hovedsageligt af en lang bro, opbygget som "pionerarbejde" – granlægger og stammer surret sammen med tov – af lokale spejdere. En helt selvfølgelig løsning, der både spiller sammen med historien og "junglen", de store levende hegn, der omgiver scenen. Hermed er inspirationen givet videre!

ET TROVÆRDIGT LYDBILLEDE

Tilbage til generalprøven. Jeg ankom i god tid og da publikumspodierne stadig stod tomme, lagde jeg straks mærke til den halvbue af mikrofoner, der var "stukket på spyd" i hele scenens bredde et par meter foran første publikumsrække. Til gengæld bar ingen af skuespillerne microports, da de indtog scenen.

” AL TEKNIK ER DEJLIG, HVIS DEN BLIVER BRUGT MED OMTANKE

Det første jeg bed mærke i, rent lyd-mæssigt, var "naturligheden". Der var nemlig tale om et rigtigt "lydbillede". Fuglesang og lyden af blade i brisen blandede sig med skuespillernes stemmer og dannede et "lydrum" svarende til det, vi sad i og så omkring os. Alle dimensioner var til stede, både højde og bredde og dybde. Kom en spiller vandrede ind på scenen fra damesiden, dukkede stemmen svagt op i damesiden og steg efterhånden, som hun kom nærmere. Stod en spiller langt bagude, var hans stemme fjernere end den spiller, der befandt sig lige foran første række. Alt dette, alle disse kvaliteter, registrerede jeg intenst de første 10-15 minutter, fordi de var så nye for mig. Men derefter blev de bare en del af forestillingen, og jeg kunne give mig hen til oplevelsen. Uden at skænke lyden en tanke. Den var nemlig bare en "naturlig" del af helheden. Efter forestillingen opsøgte jeg lydmand med meget, meget mere, Fini Dyrgaard, for at forhøre mig om valget af lydforstærkning. Her kan du læse hans fortælling om teknikken:

MICROPORTS KRÆVER EN ENORM DISCIPLIN

"Jeg kan ikke sætte årstal på, hvornår jeg begyndte at arbejde med dette lyd-setup, men jeg mener faktisk, at det startede, da vi fik den gamle skole i Ladegårdsskov (hvor DATS tidligere havde sekretariat, red) og spillede sommerspil på plænen bag skolen. Da fik vi lidt mere plads og afstanden til publikum blev lidt større end tidligere, så for at spillerne ikke skulle bli-

Fini Dyrgaard.

ve væk, var jeg nød til at finde på et eller andet.

Jeg overvejede slet ikke microports, de er jo næsten ikke til at styre og da slet ikke med mange børn på scenen. Så jeg kørte ud til min gode ven Poul, der ejer PA Syd, der lejer udstyr ud. Og jeg siger til Poul: "Vi skal lave et sommerspil på en stor plads. Du har vel ikke en 6 – 8 stykker af de her super kølle mikrofoner vi kan sætte på en pind i jorden sådan lidt fordelt foran scenen". Det havde han, og så blev det det og har været sådan lige siden. En mikrofon med super kølle kan fange lyd langt fra, men den har en ret smal virkningsgrad, så der skal være nogle stykker til at dække scenen. Jeg bruger 4 højtalere fordelt foran publikum, men bag mikrofonerne, en god mixer og en forstærker med power. Grunden til at jeg bruger stationære mikrofoner er meget simpel: Microports er meget svære at styre, især når der er mange børn med. Det kræver en enorm disciplin at rende med en microport. Huske at slukke og tænde på de rigtige tidspunkter osv. Derudover giver de stationære mikrofoner et mere naturligt lydbillede, som du selv har en del indflydelse på. Vi har da microports på teatret, 10 stykker, og vi bruger dem også, senest i sommerpillet 2015, "Obersten", der var vi ude på så store afstande, at vi mente, det var det der skulle til. Men der var jo selvfølgelig et par småfejl og til, f.eks. når folk glemte at tænde. Slukke for dem glemte de også, men det var ikke så slemt, for så skruede jeg bare ned for vedkommende på min pult... Al teknik er dejlig, hvis den bliver brugt med omtanke".

DET BØR DU LYTTTE TIL - BLIV INSPIRERET AF LYD!

NYE PODCAST INITIATIVER KLASSISK RADIODRAMA

- AKT1, PRODUCERER RADIO-
DRAMATIK SKREVET AF NYE STEMME I
AUDIODRAMAGENREN, www.akt1.dk,
KAN BLANDT ANDET HØRES
VIA [soundcloud.com/
akt1radiodrama](http://soundcloud.com/akt1radiodrama)

- KEEP TALKING,
DANSK PRODUCERET
RADIODRAMA, FINDES
BLANDT ANDET PÅ
SOUNDCLOUD.

- DR RADIO DRAMA,
DOWNLOADES VIA APP STORE (APPLE)
ELLER GOOGLE PLAY BUTIK (ANDROID)

- DR RADIO DRAMAS
KLASSIKERE:
www.dr.dk/radiodrama

- THE SARAHs, EN INTER-
NATIONAL PRIS FOR LYDFIKTION, DER
TÆNKER ANDERLEDES. SE MERE PÅ
www.thesarahawards.com

- KUNSTEN.NU, DIGITALT
KUNSTMAGASIN HAR LANCERET
PODCAST OM LYDKUNST,
www.kunsten.nu

- FLYD FESTIVAL VINDERE.
PÅ www.radiodrama.nu
KAN DU HØRE VINDERNE FRA
DEN ÅRLIGE FLYD - FESTIVAL
FOR LYDDRAMATIK.

- THIS AMERICAN LIFE,
SUCCESFULDT AMERIKANSK RADIO-
SHOW, DOWNLOADES VIA APP STORE
(APPLE) ELLER GOOGLE PLAY
BUTIK (ANDROID)

- KLASSISKE RADIODRAMAER SOM
OLE BORNEDALS "MORIENDO" OG
LANDEPLAGEN "GREGORY MYSTERIET"
KAN HØRES PÅ DR'S ARKIV BONANZA:
www.dr.dk/bonanza

- SERIAL, AMERIKANSK HITDOKUMENTAR
OM ET MORD I BALTIMORE, DOWNLOADES
VIA APP STORE (APPLE) ELLER GOOGLE
PLAY BUTIK (ANDROID)

- THE WIRELESS THEATRE COMPANY,
INITIATIV FRA STORBRIANNIEN,
www.wirelesstheatrecompany.co.uk
OG DET AMERIKANSKE RADIODRAMA
THE TRUTH, www.thetruthapm.com

- THIRD EAR, INTERNATIONALT PRISVINDENDE
DIGITALMAGASIN PÅ PODCAST, www.thirdear.dk,
KAN BLANDT ANDET HØRES VIA
www.thirdear.dk/soundcloud

- HISTORISK DOKUDRAMATIK: RADIODRAMA
FORKLÆDT SOM VIRKELIGHED. MEST KENDT ER
ORSON WELLES "KLODERNES KAMP" FRA 1938,
SOM I SIN TID LAGDE GADERNE ØDE. RADIOLAB
HAR LAVET EN UDSENDELSE OM DEN PANIK,
SOM FUPNUMRET SPREDTE. FIND DEN PÅ
www.radiolab.org/2008/mar/24/

FLYD - FESTIVAL FOR LYDDRAMATIK

ER DU OPTAGET AF LYDDRAMATIK SÅ SØG
INSPIRATION OG SAMARBEJDSPARTNERE
HOS FLYD OG RADIODRAMA NETVÆRK.

FLYD - Festival for lydramatik fandt
sted den 26. november 2016 i Lite-
raturhus i København. Programmet
bød både på lytning til internationale
audiogram-produktioner, artist talks
samt tre produktionskonkurrencer.
FLYD er opstået med baggrunden i den
stigende interesse radioen har oplevet
de seneste år. I dag går folk på opda-
gelse i podcastverdenens mange for-
skellige fortællinger, og det miljø vil
folkene bag FLYD gerne være med til
at sætte fokus på. FLYD præsenterer
den dramatiske del af den nye lydbøl-
ge - både de spændende profession-
nelle danske og udenlandske ekspe-
rimerter og lyden af undergrunden.

Søger du inspiration så kig forbi hjem-
mesiden www.radiodrama.nu. Her kan

du høre de seneste vinderproduktio-
ner samt klikke dig rundt i spændende
interviews og artikler om audiogram.
Har du lyst til at bidrage til en udvikling af
miljøet, kan du samtidig melde dig ind i
Radiogram Netværk. Her møder du et
entusiastisk vækstlag, som følger med
strømninger og aktiviteter i lydmiljøet.

NETVÆRKETS MISSION ER:

- At præsentere et bredt udsnit af dansk og international radiogramatik og lignende lydfortællinger for et bredt sammensat publikum.
- At fremelske en ny lytterkultur i den danske befolkning - At inspirere og opmuntre nye producenter af radiogramatik og lydramatik.

I øjeblikket er det gratis at være medlem af Radiogram Netværk, og du finder en tilmeldingsformular på hjemmesiden www.radiogram.nu.

DATS LYDKUFFERT

DATS har indkøbt en lydkuffert, som medlemmer har mulighed for at låne. Det kræver dog, at I får et "kørekort" til at bruge udstyret. Er du interesseret, så send en mail til dats@dats.dk med en forespørgsel på næste mulige kursus.

DASK
DANSK SKUESPILLERKATALOG
Gratis Castingprofil: www.dask-online.dk

Rekvisitter
-kæmpe udvalg!
Kontakt os på 75258235
7-kanten@7-kanten.dk
www.7-kanten.dk

NORDEUROPAÆISK SHORTPLAYFESTIVAL PÅ FÆRØERNE

AF MORTEN HOVMAN
TEATERKONSULENT, SCENEINSTRUKTØR.

16 SHORTPLAYS BLEV
DET TIL I ALT; FOR DE
FLESTES VEDKOMMENDE
NYSKREVNE – OG ALLE
MED EN VARIGHED PÅ
UNDER 15 MINUTTER.

Indflyvning over Vagar. Alle fotos: Peter Rafn Dahm

Hvert andet år mødes de nordiske og baltiske lande til en fælles amatørteaterfestival: NEATA-festivalen. Begivenheden afholdes på skift i et af landene. Norge stod egentlig for tur som værter i 2016, men måtte af forskellige grunde

i en lidt sen stund melde pas på arrangementet. Færøerne trådte på banen med en redningsaktion. De havde i forvejen en international shortplayfestival på planlægningsbordet (i samarbejde med

Island). Fra færøsk side tilbød man at udvide denne lille nordatlantiske festival til at omfatte alle NEATA-landene. Man ville "opgradere" den lille "lokale" internationale festival til at være den officielle NEATA-festival 2016.

Færøerne "Grøn Orka/Grøn energi".

NEATA-festivalen blev altså til en NEATA-Shortplayfestival i 2016.

NEATA-landene blev inviteret til Tórshavn med følgende ord:

I snart nogle år har Island og Færøerne været de eneste deltagere på denne type festivaler (shortplayfestivaler) og har arrangeret dem på skift i de to lande. I 2016 skal Færøerne være værter, og vi vil gerne benytte lejligheden til at invitere flere lande til at deltage med ønsket om at udbrede kendskabet til shortplayformen.

Betingelserne for deltagelse er:

- At hvert land deltager med max. 3 stykker.
- At stykkerne meget gerne må være nyskrevne.
- At spilletiden for hvert stykke højst må være 15 minutter.
- At kravene til lys/lyd og scene bliver holdt på et minimum.
- At der kun vil være tid til højst 5 minutters scenskift mellem stykkerne.
- At stykkerne bliver fremført med vægten lagt på det visuelle, så de er forståelige for et internationalt publikum.

Og således gik det til at otte nordeuropæiske lande mødtes i Tórshavn med deres ultrakorte forestillinger i oktober 2016. En spændende udfordring for mange af deltagerlandene, da kun de færreste af dem havde kendskab til denne teaterform på forhånd.

16 shortplays blev det til i alt; for de flestes vedkommende nyskrevne – og alle med en varighed på under 15 minutter.

Som repræsentanter for DATS og Danmark deltog Teatergruppen Muzak med deres tre nyskrevne stykker: *The Art of Conversation*, *The Tape Testers* og *The Blind spot*.

De færøske værter fra MåS (det færøske DATS) havde skabt en smuk og velfungerende shortplayfestival. Hele arrangementet blev en stor succes. Ikke mindst takket være færingernes naturlige gæstfrihed og sans for at skabe festlige begivenheder.

NEATA - (North European Amateur Theatre Alliance)

NEATA er den nordeuropæiske afdeling af AITA/IATA, den verdensomspændende organisation for amatørteater.

Medlemslandene tæller Danmark, Estland, Finland, Island, Letland, Litauen, Norge, Sverige og Færøerne.

NEATAs arbejde består bl.a. i at koordinere og implementere aktiviteter, der er af fælles interesse for amatørteatret i regionen.

NEATA afholder en teaterfestival med deltagelse af teatergrupper fra alle medlemslande, hvert andet år.

NEATA - festivaler

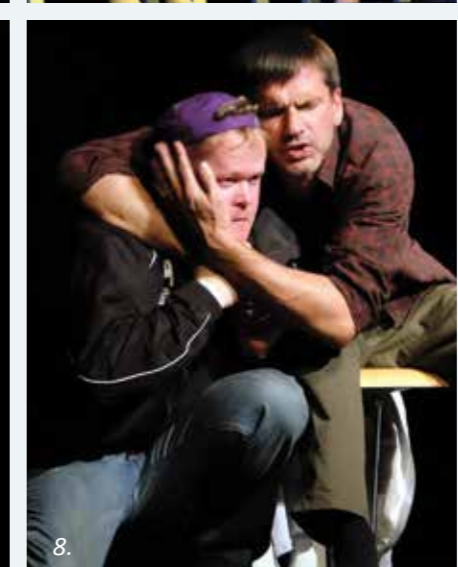
Tidligere NEATA-festivaler har været holdt i Trakai, Litauen 2000, Västerås, Sverige 2002, Viljandi, Estland 2004, Tórshavn, Færøerne 2006, Riga, Letland 2008, Akureyri, Island 2010, Sønderborg, Danmark 2012, Porvoo, Finland, 2014 og altså igen Tórshavn, Færøerne 2016.

Udsigt fra Tinganes mod lystbådehavnen.
Herunder: 1. Letland "Karusel", 2. Færøerne "Macbeth", 3. Danmark "The Art of Conversation", 4. Litauen "Spring Joy", 5. Estland "The Mother", 6. "The blind Spot".

Udsigt fra Tinganes ind mod det moderne Thorshavn.
Herunder: 1. Letland "On Lake Peipsi", 2. Finland "Fuck Tinder", 3. Litauen "Devilshy One", 4. "Grøn orka/Grøn energi", 5. Island "Dimmalimm", 6. Sverige "Projekt kränkt", 7. Danmark "The Tape Testers", 8. Letland "Dog", 9. Litauen "King Mindaugas".

KOMMENTAR: SES VI I LUFTHAVNEN?

MARIA LAUMARK HAR MED STØTTE FRA DATS DELTAGET SOM DRAMATIKER I "INTERPLAY - YOUNG PLAYWRIGHT FESTIVAL 2016" I SVERIGE I SOMMEREN 2016. DET SKABTE NYE VENSKABER, KUNSTNERISK INSPIRATION OG FORSTÅELSE PÅ TVÆRS AF LANDEGRÆNSER. DERFOR ANBEFALER HUN OGSÅ ANDRE AT DRAGE UD I VERDEN I JAGTEN PÅ NY INSPIRATION OG VIDEN.

AF MARIA LAUMARK

NEATA Youth visning på NEATA festivalen i Poorvo, Finland, 2014. Foto: Peter Rafn Dahm

Der var ingen grænser for de finurlige, sjove og rørende tekster, som blev vist på dette års "Interplay - Young Playwright Festival 2016". 50 dramatikere fra hele Europa var samlet på Ljungskile Folkhögskola i Sverige den første uge i sommerferien for at dele deres tekster, viden og kultur med hinanden - og jeg var så heldig at være en af dem. Det var en oplevelse, som skabte nye venskaber, samarbejder og forståelse på tværs af landegrænser - noget, som ellers kan virke trægt i disse tider. Og netop derfor synes Interplay - og andre internationale projekter - at være ekstremt vigtige, givende og inspirerende for scenekunstnere i Europa.

Ugen var fyldt med oplæg, debatter, forestillinger, fælles og individuel respons, networking - og desuden masser af god mad, øl, badeture og sauna.

Noget, der især gjorde indtryk på mig, var en aften, hvor en repræsentant fra hvert land fortalte om dets lands politi-

ske situation, hvorefter vi i debatgrupper diskuterede, hvordan vi med teaterets stemme kan ændre eller påvirke politik - og om vi overhovedet kan?

En anden aften havde vi ligeledes flere af de ledende tutorer oppe og fortælle om børne- og ungdomsteaterets tendenser i de forskellige lande. I flere af landene - især de baltiske - har man et syn på børn som værende meget skrøbelige væsner, som skal pakkes ind og passes på, og dermed skildres temaer som død, sygdom, krig eller andre "voldsomme" og alvorlige emner ikke.

Ligeledes er ungdomsteateret også her påvirket af klassiske temaer som: druk, stoffer, ens første gang, 'mine forældre forstår mig ikke', osv. Temaer, som jeg vil mene, er klicheer i ungdomsteateret i Danmark. Selvom der er flere, der gerne vil gøre op med dette og prøve at nuancere det mere, sidder teateret fast i en klemme, fordi de skal tænke på publikumsantal osv.

Tendensen i Finland er, at man også går 'the safe way'. Dog var mit indtryk, at der på Island er en mere eventyrlig tilgang til børne- og ungdomsteateret, og der vises flere klassikere som for eksempel Astrid Lindgren, eller andre eventyr fremfor temaer som død, sex og stoffer. I Sverige kombinerer man tit dans og teater, og mange forestillinger er *deviset* og skildrer sociale tendenser og tør blandt andet at være kønsdebatteerende. Alle de her forskellige tendenser repræsenteret i ét rum virkede ekstremt inspirerende og var en kilde til motivation for nyskabelse af vores børne- og ungeteater.

I løbet af ugen mødtes vi hver dag med vores 'base-group', som bestod af fem dramatikere og tre tutorer. Her læste vi hinandens tekster og kom med respons til videre arbejde. Det var fantastisk at opleve, hvordan denne sparring kunne noget helt unikt i kraft af vores forskellige kulturelle baggrunde. I min 'base-group' var vi fra henholdsvis Danmark, Sverige, Norge, England,

Kroatien, Grækenland, Bulgarien og Cypern, hvilket gav nogle interessante diskussioner om teksterne, fordi vi på nogle punkter havde meget forskellige syn og perspektiver på temaerne og problematikkerne, hvilket for mig var den største øjenåbner på festivalen samt det, som var mest givende og inspirerende.

Selvom vores tekster udtrykte så mange forskellige temaer og udtryk, var der en underlæggende humor til fælles. Mit eget stykke, "I mellemtiden", som er skrevet til førsteåret på Filurens Talentudviklingslinje, handler om en ung fyrs sorg over sin fars død - og hvordan folk omkring ham forholder sig til, at han er i sorg, hvilket til tider virker akavet og komisk trods sorgen i stykket.

Beatrica fra Kroatien havde skrevet en tekst om realityshowet "De unge mødre". For hende var det meget grænseoverskridende og et stort tabu, hun havde taget fat i, så det var ret overraskende for hende at høre om, hvor "normalt" det var for os her i Norden.

Izel fra Cypern havde taget udgangspunkt i nogle gamle folkesagn og myter og havde skrevet til en stor gruppe - jeg tror, der var over 40 karakterer - og når man ikke kendte til fortæl-

lingerne, traditionerne og øens historie kunne nogle af dialogerne for mig virke som sort snak, hvorimod vores tutor Alexandra fra Grækenland forstod det fuldt ud. Der var også en sjov episode, hvor jeg spurgte undrende til hans brug af rim, og om det var inspireret af Shakespeare. Han kiggede undrende på mig og sagde: "No no, it's because they love each other".

"Okay... Ehm.. What?..."

Og således lærte jeg, at når man på Cypern, og Grækenland for den sags skyld, vil sige til nogen, at man elsker dem, så skal man endelig huske at rime.

Svenske Hannah havde skrevet en magisk realistisk fortælling om frygten for at vokse op, hvor en begyndende teenagepige drikker den såkaldte pollywok eliksir for at forblive barn for evigt.

Alle disse dramatikere blev mine venner og er nogle spændende mennesker hver især, som jeg løbende er i kontakt med, brainstormer med, og besøger for at skabe flere ting sammen.

I sommers besøgte jeg endda de to dramatikere fra Island, hvor vi delte og diskuterede hinandens processer. Det

er fantastisk at have sparringspartnere fra så mange lokationer. Jeg har desuden siden projektet været i kontakt med min polske mentor, Adam, da han muligvis vil bruge min tekst til sin teatergruppe, og i så fald gerne vil invitere mig til Polen for at se opsætningen. Og sådan kunne jeg blive ved!

Hvad jeg nok i virkeligheden prøver at fortælle er, at disse venskaber og samarbejder på kryds og tværs af lande kan noget helt unikt og er sindssygt vigtigt med den verden og den tid, vi lever i.

Jeg kan varmt anbefale ALLE at opsøge og deltage i internationale projekter! Festivalen her var organiseret af ASSI-TEJ, som er en international organisation for børne- og ungdomsteater, der udbyder mange forskellige internationale workshops, festivaler og konferencer i løbet af året. Det er muligt at søge om rejsestøtte/legat hos dem og ligeledes hos DATS, som var der, jeg fik min rejsestøtte, hvilket var det udspingende punkt for mig - så ja, tusind tak til DATS for at gøre det muligt!

Men nok snak fra min side - jeg håber vi ses i lufthavnen på vej til et internationalt projekt!

DET VAR EN OPLEVELSE, SOM SKABTE NYE VENSKABER, SAMARBEJDER OG FORSTÅELSE PÅ TVÆRS AF LANDEGRÆNSER - NOGET, SOM ELLERS KAN VIRKE TRÆGT I DISSE TIDER. OG NETOP DERFOR SYNES INTERPLAY - OG ANDRE INTERNATIONALE PROJEKTER - AT VÆRE EKSTREMT VIGTIGE, GIVENDE OG INSPIRERENDE FOR SCENEKUNSTNERE I EUROPA.

Interplay reading. Fotos: Maria Laumark

Interplay oplæg.

DEN LILLE KUNSTNERSJÆL

- TEATER FOR UNGE OG ALLE MULIGE ANDRE

OMTALE AF CHRISTIAN RATHJE

Bøgerne kan købes hos Forlaget DRAMA på www.dramashop.dk

Stor erfaring. Det er de første ord, der springer i øjnene efter endt læsning af Gunhild Brethvads bog 'Den lille kunstnersjæl' med undertitlen 'teater for unge og alle mulige andre'. Bogen er den sidste i en serie på fire, hvor hver bog koncentrerer sig specifikt om teater for en aldersgruppe. Denne bog er så, som titlen også fortæller, for alle os andre, og det kan jeg kun give Gunhild Brethvad helt ret i.

Med sin unikke og nærværende måde at skrive på deler Brethvad gavmildt ud af sin store erfaring, som et helt liv med teater, sang, dans og musik har givet hende. Hun fører varmt læseren rundt i den farverige palet af mennesker, som hun på den ene eller

den anden måde har hjulpet, undervist eller lært noget af. Alt sammen på et niveau som hverken signalerer højtidelighed eller bedrevenhed. Her kan alle være med og mærke mennesket Gunhild Brethvad.

"Jeg kan ikke skille min praksis fra mit liv, derfor er denne bog som den er." Sådan gør Brethvad rede for sin unikke tilgang til forfatterrollen. Gennem alle fire bøger følger man ikke blot Gunhild Brethvad, men får også et tæt, personligt og til tider meget hjertevarmt billede af de grupper, som hun har arbejdet sammen med. Med Brethvads blanding af anekdoter og teaterteknikker frydes man som læser over at kunne få indblik i gode

teknikker til teatarbejde, samtidig med at man har følelsen af at sidde og snakke med en gammel og betroet ven.

I 'Den lille kunstnersjæl' er alt ikke delt op i sort og hvidt, teknikker og tips. Bogen er, som forfatteren, en vidunderlig blanding af det hele, og den læser, som forstår mening med dette, vil også finde, hvad han søger. Denne bog danner, sammen med Brethvads øvrige tre bøger, et unikt og spændende bud på en teaterbiografi, krydret med de bedste teknikker og muligheder for læring gennem et helt livs arbejde med mange forskellige mennesker i en verden af teater, sang, dans og musik.

BELYSNING TIL DRAMA & TEATER

LED BELYSNING MED HØJ LYSKVALITET

Som leverandør til danske teatre i over 25 år, har vi stor erfaring med hvad der skal til for at skabe de helt store oplevelser!

Med Spotlights komplette serie af LED teaterlamper får du en direkte erstatning for dine halogen teaterlamper, uden at gå på kompromis med hverken farvetemperatur eller lysmængde.

Serien består blandt andet af profilspots, fresneller, cycloramalamper og følgespots, fra 50w op til 450w LED, så du kan opnå større lysoutput og meget længere levetid, så du sparer på både strøm og pæreskift. Lamperne fås i flere forskellige hvide farver fra varm til kold hvid eller RGBW farvemix.

Hvis du har brug for vejledning, er du velkommen til at kontakte os på: 97 26 96 00 eller mail@lightpartner.dk.

Hos os er gode råd gratis.

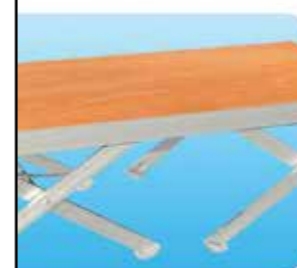
Light Partner ApS Nr. Lindvej 30 7400 Herning Tlf. 97 26 96 00 mail@lightpartner.dk www.lightpartner.dk

Små og store scener

Bygger man let med BÜTEC scenepodier

Tysk kvalitetsudstyr. Leveres som standardenheder eller individuelle løsninger.

SALG
LEJE

Gaffa Tape Stroppe Scenetæpper Brandimprægnering Molton Scenepodier Rig Publikumstribuner
Surring Scenetræk Ophængning Dansegulve Effekt-maling Bændel Velcro - og meget mere

Besøg os på
www.arlo.dk &
www.molton.dk
eller kom forbi vores
showroom og butik:
Værkstedvej 55
2500 Valby

38 88 28 16

NYE KATALOGER!

Bestil på
dramashop.dk

Vidste du at Teaterforlaget DRAMA hvert år udgiver 30-35 nye, overvejende danske, skuespil? Se mere på dramashop.dk, hvor du også kan tilmelde dig vores nyhedsbrev.

Teaterforlaget DRAMA
- webshop
Jernbanegade 5
6230 Rødovre
Tlf. 70 25 11 41
drama@drama.dk

TEATERHJØRNET
Butik
Vesterbrogade 175
DK-1800 Frederiksberg C
Tlf. 70 25 11 41